09.07.2026 09:21:13
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

8 Ιουλίου 2026 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **4121**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 879/2025*

Λήψη απόφασης επί της υπ' αρ. 1474/17.02.2025 γνωστοποίησης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του ν. 3959/2011, που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρεία με την επωνυμία «PIL Europe Holdings Limited» επί των εταιρειών με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΝΑΓΕΑ - ΣΑΒΒΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και «ΕΠΙΝΟΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ», κατά την έννοια του άρθρου 5, παρ. 2 (β) του ν. 3959/2011.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 5η Μαΐου 2025, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Άϊριν - Έβελυν - Μικέλα - Μαίρη Σάρπ

Μέλη: Παναγιώτης Φώτης (Εισηγητής)

Παντελής Μπορόβας

Μιχαήλ Πολέμης

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αρ. 1474/17.02.2025 γνωστοποίησης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του ν. 3959/2011, που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρεία με την επωνυμία «PIL Europe Holdings Limited» επί των εταιρειών με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΝΑΓΕΑ - ΣΑΒΒΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και «ΕΠΙΝΟΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ», κατά την έννοια του άρθρου 5, παρ. 2 (β) του ν. 3959/2011.

Στην αρχή της συζήτησης, η Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον Εισηγητή της υπόθεσης, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αρ. οικ. 3188/30.04.2025 γραπτής εισήγησης επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή, να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

Η Επιτροπή στη συνέχεια, προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη την υπ' αρ. οικ. 3188/30.04.2025 Έκθεση του αρμόδιου Εισηγητή, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, τις απόψεις των μελών και το ισχύον νομικό πλαίσιο.

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δύο (2) επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και (2) Έκδοση για την εταιρία «PIL Europe Holdings Limited». Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93), και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 5338/2024).

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

PIL EUROPE HOLDINGS LIMITED (εφεξής «Γνωστοποιούσα» ή «PIL»)

1. Η Γνωστοποιούσα[1] εδρεύει στο Λονδίνο, είναι εταιρεία συμμετοχών και το αντικείμενο εργασιών της είναι η απόκτηση συμμετοχών σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης. Η Γνωστοποιούσα δραστηριοποιείται στην Ελλάδα στην παροχή υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και επιπέδων[2], ήτοι παιδικού σταθμού, νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου, καθώς και στην παροχή υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων, όπως παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μαθητές μετά τη λήξη του σχολικού έτους (summer camps) μέσω της θυγατρικής της εταιρείας με την επωνυμία «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ Ο ΠΛΑΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής «Εκπαιδευτήρια ο Πλάτων»)[3], την οποία απέκτησε τον Νοέμβριο του 2024. Επιπρόσθετα τα Εκπαιδευτήρια ο Πλάτων διαθέτουν εκπαιδευτικό υλικό (βιβλία, φυλλάδια, γραφική ύλη) έναντι αντιτίμου αποκλειστικά στους μαθητές τους[4].

2. Η PIL είναι θυγατρική κατά 100% της εταιρείας με την επωνυμία International Schools Partnership Limited, η οποία ανήκει στον όμιλο εταιρειών ISP (εφεξής «Όμιλος ISP»[5]), απώτερη ελέγχουσα του οποίου είναι η εταιρεία International Schools Partnership I S.a.r.l. Η εταιρεία International Schools Partnership I S.a.r.l. ελέγχεται αποκλειστικά από τον όμιλο εταιρειών Partners Group (εφεξής «Όμιλος PG»), απώτερη ελέγχουσα του οποίου είναι η εταιρεία με την επωνυμία Partners Group Holding AG. Ο Όμιλος PG δραστηριοποιείται σε επενδύσεις και διαχείριση κεφαλαίων στους τομείς των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων, ιδιωτικών πιστώσεων, ακινήτων και υποδομών, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. [...].[6]

ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΝΑΓΕΑ - ΣΑΒΒΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (εφεξής «Ελληνογερμανική Αγωγή» ή «Πρώτη Εταιρεία Στόχος»)

3. Κύριο αντικείμενο δραστηριότητας της Ελληνογερμανική Αγωγή[7] είναι η παροχή υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης και κατάρτισης όλων των βαθμίδων, ήτοι παιδικού σταθμού, νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου, καθώς και η παροχή άλλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων, όπως παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μαθητές μετά το τέλος του σχολικού έτους (summer camps) και παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων ξένων γλωσσών και εξετάσεων σε ξένες γλώσσες.

4. Επιπρόσθετα, η Ελληνογερμανική Αγωγή παρέχει υποστηρικτικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες όπως διεξαγωγή επιμορφωτικών σεμιναρίων ενηλίκων και υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης προς υποστήριξη εκπαιδευτικών μεθόδων και συστημάτων[8], καθώς και παραχωρεί χώρους/μισθώνει χώρους του εκπαιδευτηρίου και διοργανώνει ψυχαγωγικές εκδηλώσεις[9]. Ο Σταύρος Σάββας κατέχει το πλειοψηφικό πακέτο των μετοχών της Επίνοια (66,67%).

ΕΠΙΝΟΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (εφεξής «Επίνοια» ή «Δεύτερη Εταιρεία Στόχος»)

5. Κύριο αντικείμενο δραστηριότητας της Επίνοια[10,11], είναι η έκδοση σχολικών και εκπαιδευτικών βιβλίων, η διάθεση εκπαιδευτικού υλικού στους μαθητές της Πρώτης Εταιρείας Στόχου και η παροχή υπηρεσιών ανάπτυξης λογισμικού και δημιουργίας ιστοσελίδων και υποστηρικτικές υπηρεσίες (ιδίως επισκευής ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού), υπηρεσίες τις οποίες διαθέτει αποκλειστικά στην Ελληνογερμανική Αγωγή ή στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων που εκπονεί η Ελληνογερμανική Αγωγή.

---

1 Βλ. Τμήμα 1 και 2, σελ. 2-8 του εντύπου γνωστοποίησης.

2 Βλ. παρ. 68-69 του εντύπου γνωστοποίησης και απάντηση 6 της υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

3 Η εν λόγω συναλλαγή δεν γνωστοποιήθηκε στην Υπηρεσία διότι δεν καλύπτει τα ποσοτικά κατώφλια του κ.ε. του ν. 3959/2011.

4 Βλ. απάντηση 7 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

5 Ο Όμιλος ISP δραστηριοποιείται παγκοσμίως στην αγορά παροχής υπηρεσιών ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης, μέσω συμμετοχών σε ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μεταξύ άλλων, στο [...], την [...], την [...], την [...], την [...]και την [...].

6 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης σελ. 3 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι του εντύπου γνωστοποίησης.

7 Βλ. Τμήμα 2, σελ. 10-13 του εντύπου γνωστοποίησης.

8 Ο κύκλος εργασιών της Ελληνογερμανική Αγωγή από τις εν λόγω επιμορφωτικές δραστηριότητες ανήλθε σε [...] ευρώ το έτος 2023-2024.

9 Ο κύκλος εργασιών της Ελληνογερμανική Αγωγή από τις εν λόγω υπηρεσίες ανήλθε σε [...] ευρώ το έτος 2023-2024.

10 Βλ. Τμήμα 2, σελ. 13-14 του εντύπου γνωστοποίησης.

11 Η Επίνοια διατηρεί την ιστοσελίδα www.store2020.gr μέσω της οποίας πωλεί ξενόγλωσσα εκπαιδευτικά βιβλία (όχι δικής της έκδοσης) προς τρίτους. Η δραστηριότητα της ανωτέρω ιστοσελίδας είναι αμελητέα, της τάξης των [...] ευρώ το έτος 2023-2024. (βλ. υποσ. 18 του Εντύπου γνωστοποίησης).

6. Σύμφωνα με τη Γνωστοποιούσα[12] οι δραστηριότητες της Επίνοια έχουν εσωστρεφή χαρακτήρα, καθώς είναι υποστηρικτικές προς τις δραστηριότητες της Ελληνογερμανική Αγωγή και αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση και στην αποτελεσματικότερη παροχή των υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης.

7. Αναφορικά με την έκδοση και διάθεση σχολικών και εκπαιδευτικών βιβλίων και γενικά του εκπαιδευτικού υλικού η Επίνοια δεν έχει αναπτύξει τις απαιτούμενες οργανωτικές και διοικητικές δομές και υποδομές για τη συμμετοχή της στην ανταγωνιστική διαδικασία, καθώς δεν διαθέτει οργανωμένο μηχανισμό παράδοσης παραγγελιών, οι εκάστοτε παραγγελίες παραδίδονται στους μαθητές στην τάξη, δεν διαθέτει επαρκές προσωπικό και κατάλληλες υποδομές για την περαιτέρω ανάπτυξη της δραστηριοποίησής της. Τέλος, η Ελληγογερμανική Αγωγή επιδοτεί μέρος του κόστους παραγωγής των εκπαιδευτικών/σχολικών βιβλίων που εκδίδει η Επίνοια.

8. Αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών ανάπτυξης λογισμικού και δημιουργίας ιστοσελίδων και υποστηρικτικών υπηρεσιών η Επίνοια δεν διαθέτει επαρκείς υποδομές/προσωπικό για να συμμετέχει στην ανταγωνιστική διαδικασία και να προσφέρει τις εν λόγω υπηρεσίες σε τρίτες εταιρείες. Τέλος, το σύνολο του κύκλου εργασιών της Επίνοια από την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών για τα έτη 2020-2024 προέρχεται από υπηρεσίες που παρέχει στην Ελληνογερμανική Αγωγή.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

9. Η γνωστοποιούμενη συγκέντρωση αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την PIL επί των εταιρειών Ελληνογερμανική Αγωγή και Επίνοια (εφεξής από κοινού οι «Εταιρείες Στόχοι»).

10. Με την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής (κατόπιν της προβλεπόμενης απόσχισης ορισμένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Πρώτης Εταιρείας Στόχου), η Γνωστοποιούσα θα αποκτήσει άμεσα μετοχές με δικαίωμα ψήφου της Ελληνογερμανική Αγωγή, οι οποίες αντιστοιχούν σε ποσοστό 100% επί του μετοχικού της κεφαλαίου, καθώς και μετοχές με δικαίωμα ψήφου της Επίνοια, οι οποίες αντιστοιχούν στο 66,67% του μετοχικού της κεφαλαίου, ενώ έμμεσα θα αποκτήσει και τις λοιπές μετοχές της Επίνοια οι οποίες αντιστοιχούν στο 33,33% του μετοχικού της κεφαλαίου και ανήκουν στην Πρώτη Εταιρεία Στόχο. Έτσι, με την ολοκλήρωση της συναλλαγής, η Γνωστοποιούσα θα κατέχει πλέον το 100% του μετοχικού κεφαλαίου αμφότερων των Εταιρειών Στόχων.

11. Ειδικότερα, όπως προβλέπεται στην από [...] Σύμβαση Αγοροπωλησίας Μετοχών (εφεξής ΣΑΜ) μεταξύ αφενός του Σταύρου Σάββα και του Στυλιανού Σάββα (εφεξής και «Πωλητές») και αφετέρου της PIL ως Αγοράστριας, οι Πωλητές έχουν στην κυριότητά τους μετοχές που αντιστοιχούν στο 100% του συνολικού κεφαλαίου και δικαιωμάτων ψήφου της Ελληνογερμανική Αγωγή. Οι Πωλητές θα προβούν σε διαδικασία μερικής διάσπασης της εν λόγω εταιρείας κατά την οποία ορισμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού θα μεταβιβαστούν σε νεοσυσταθείσα εταιρεία η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της συναλλαγής[13]. Μετά τη μερική διάσπαση, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Ελληνογερμανική Αγωγή, οι Πωλητές Σταύρος Σάββας και Στυλιανός Σάββας θα συνεχίσουν να έχουν μετοχές που αντιστοιχούν στο 100% του συνολικού κεφαλαίου και δικαιωμάτων ψήφου της Ελληνογερμανική Αγωγή και ειδικότερα θα έχουν στην κυριότητά τους, ο πρώτος, μετοχές που αντιστοιχούν στο 55,44% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου και ο δεύτερος στο 44,56%, ήτοι σε ποσοστό αντίστοιχο με αυτό που κατείχαν και πριν τη μερική διάσπαση.

12. Ο Σταύρος Σάββας έχει επίσης στην κυριότητά του μετοχές που αντιστοιχούν στο 66,67% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Επίνοια. Σημειώνεται ότι το υπόλοιπο 33,33% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της εν λόγω εταιρείας κατέχει η Ελληνογερμανική Αγωγή[14].

13. Δυνάμει της Συμφωνίας Απόκτησης Μετοχών (εφεξής και «ΣΑΜ») οι Πωλητές Σταύρος Σάββας και Στυλιανός Σάββας θα πωλήσουν και η Αγοράστρια PIL θα αγοράσει τις ως άνω μετοχές της Ελληνογερμανική Αγωγή και της Επίνοια. Η πώληση και η αγορά των μετοχών θα έχει ισχύ από την ολοκλήρωση της συναλλαγής[15], η οποία θα επέλθει αφού εκπληρωθούν οι αιρέσεις που προβλέπονται στην ΣΑΜ, μεταξύ των οποίων είναι και η έγκριση της συναλλαγής από την Ε.Α.[16]

14. Ως εκ τούτου, με ισχύ από την Ολοκλήρωση, η PIL θα κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου αμφότερων των Εταιρειών Στόχων. Θα κατέχει, ειδικότερα, άμεσα α) το 100% του

12 Βλ. απάντηση 5 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

13 Βλ. Τμήμα 2, σελ. 11 του εντύπου γνωστοποίησης.

14 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης σελ. 4 και 11.

15 Σύμφωνα με τη ΣΑΜ, η Ολοκλήρωση θα λάβει χώρα την 10η Εργάσιμη Ημέρα μετά την Άνευ Όρων Ημερομηνία (βλ. όρο 5). Η άνευ Όρων Ημερομηνία είναι η ημερομηνία κατά την οποία θα έχουν εκπληρωθεί όλες οι Αιρέσεις σύμφωνα με τη ΣΑΜ (βλ. όρο 4.3.)

16 Η έτερη αίρεση αφορά την ολοκλήρωση της διαδικασίας μερικής διάσπασης της Ελληνογερμανική Αγωγή. Σχετικά με τις αιρέσεις βλ. όρο 4 της ΣΑΜ.

μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Ελληνογερμανική Αγωγή και β) το 66,67% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Επίνοια, ενώ παράλληλα θα κατέχει έμμεσα το 33,33% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Επίνοια, με το συνολικό τίμημα της συναλλαγής να ανέρχεται στα [...] €[17].

15. Σημειώνεται ότι κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκάστης των Εταιρειών -Στόχων θα προβούν σε παραίτηση και η Γνωστοποιούσα θα προβεί ως αποκλειστικός μέτοχος σε σύγκλιση Γενικής Συνέλευσης εκάστης των Εταιρειών- Στόχων, δυνάμει της οποία θα απαλλάξει τα μέλη των δύο Διοικητικών Συμβουλίων από τα καθήκοντά τους και τυχόν άλλες ευθύνες[18].

16. Η γνωστοποιούμενη συναλλαγή συνίσταται στην απόκτηση από τη PIL του συνόλου (100%) του μετοχικού κεφαλαίου επί των Ελληνογερμανική Αγωγή και Επίνοια και, επομένως συνίσταται στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί των ως άνω εταιρειών στόχων, κατά την έννοια της παρ. 2(β) του άρθρου 5 του ν. 3959/2011, ως ανωτέρω έχει καταγραφεί.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΑ

Πλήρωση ορίων γνωστοποίησης βάσει του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011

17. Η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση πληροί τα όρια του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011, . Η συγκέντρωση δεν έχει κοινοτική διάσταση κατά το άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού 139/2004[19] «για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων», δεδομένου ότι δεν πληρούνται τα σωρευτικά κριτήρια της παρ. 2 καθώς μία μόνο εκ των συμμετεχουσών επιχειρήσεων (και όχι δύο όπως προβλέπεται) πραγματοποιεί κύκλο εργασιών άνω των 250 εκ. €, ενώ παράλληλα δεν πληρούνται ούτε τα σωρευτικά κριτήρια της παρ. 3 του εν λόγω άρθρου καθώς η εν λόγω μία και μόνο εκ των συμμετεχουσών επιχειρήσεων πραγματοποιεί κύκλο εργασιών άνω των 100 εκ. €.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ, ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΟΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

18. Η παρούσα συγκέντρωση υπεβλήθη εμπροθέσμως[20]. Η πράξη και ημερομηνία εκκίνησης προθεσμίας γνωστοποίησης (άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 3959/2011) ξεκινάει από 17.01.2025 με την υπογραφή της ΣΑΜ. Η γνωστοποίηση κατέστη προσήκουσα στις 04.04.2025[21]. Η προθεσμία του ενός μηνός για την έκδοση απόφασης της ΕΑ επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης παρέρχεται στις 04.05.2025, η οποία τυγχάνει ημέρα Κυριακή, και συνεπώς η ως άνω προθεσμία παρέρχεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, ήτοι τη Δευτέρα 05.05.2025[22].

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

19. Ως προς τη σχετική πρακτική της Ε.Επ.[23] αναφέρεται ότι έχει ασχοληθεί μόνο με μία συγκέντρωση σε αυτό τον τομέα της εκπαίδευσης, την οποία χειρίστηκε στο πλαίσιο της απλοποιημένης διαδικασίας και ως εκ τούτου δεν έλαβε θέση για τον ορισμό της σχετικής αγοράς στα ιδιωτικά σχολεία. Περαιτέρω, σχετικές αποφάσεις στον εν λόγω τομέα έχει η Κυπριακή Αρχή Ανταγωνισμού[24] η οποία έχει ορίσει ως σχετική αγορά την αγορά παροχής K-12 ιδιωτικής εκπαίδευσης (η οποία περιλαμβάνει τα νηπιαγωγεία και τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης[25]). Επίσης, η Ολλανδική Αρχή Ανταγωνισμού σε σχετική απόφασή της κατέληξε στην εξής οριοθέτηση σχετικών αγορών[26]: (α) την αγορά για παιδική μέριμνα, συμπερι-

17 Βλ. και όρο 15.6.2 της ΣΑΜ, όπου προβλέπεται ότι η Αγοράστρια μπορεί, μόνο μετά την πλήρωση των αιρέσεων, να μεταβιβάσει οποιοδήποτε από τα δικαιώματά της σε μία ή περισσότερες θυγατρικές της των οποίων κατέχει το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου και οι οποίες θα ενεργήσουν ως Αγοράστριες στο πλαίσιο της συναλλαγής.

18 Βλ. όρο 5.3.2 και τον όρο 1.3 του Παραρτήματος 3 της ΣΑΜ. Βλ. και έντυπο γνωστοποίησης παρ. 51.

19 Κανονισμός (ΕΚ) αρ. 139/2004 του Συμβουλίου της 20ης Ιανουαρίου 2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 24/1 της 29.01.2004).

20 Η γνωστοποιούσα πλήρωσε το παράβολο, το οποίο δημοσίευσε στην εφημερίδα ΗΧΩ ΤΩΝ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ και αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο της ΕΑ στις 04.04.2025 (https://www.epant.gr/enimerosi/anakoinosi-sygkentroseon/item/3131-apoktisi-apokleistikoy-elegxou-apo-tin-etaireia-pil-europe-holdings-limited-epi-ton-etaireion-ellinogermaniki-agogi-sxoli-panagea-savva-a-e-kai-tis-etaireias-epinoia-a-e.html).

21 Προκειμένου να συμπληρωθεί η γνωστοποίηση, η υπηρεσία απέστειλε τις υπ’ αρ. 1714/26.02.2025 και 2549/28.03.2025. επιστολές παροχής στοιχείων. Η τελευταία απάντηση της γνωστοποιούσας υπεβλήθη με την υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολή της.

22 Βλ. και το άρθρο 60 παρ. 1 και 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α’ 97/1999).

23 Case M.11655 - WENDEL/PEP/GLOBEDUCATE, 20 Αυγούστου 2024. [[...]]

24 Απόφαση 42/2022, 29 Ιουνίου 2022, Providence Equity Partners LLC/Pascal World Schools Ltd. Στην εν λόγω απόφαση η γεωγραφική αγορά ορίστηκε σε εθνικό επίπεδο.

25 Ήτοι νηπιαγωγεία, σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Βλ. απόφαση 42/2022, Αρχή Ανταγωνισμού Κύπρου. σελ. 4-5.

26 Βλ. Case No. ACM/19/035829. Στην εν λόγω απόφαση η γεωγραφική αγορά ορίστηκε σε τοπικό επίπεδο.

λαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης (παιδικός σταθμός) και του νηπιαγωγείου και της εγγεγραμμένης μέριμνας παιδιών (registered childcare) και β) την αγορά για μέριμνα εκτός σχολείου, συμπεριλαμβανομένης της εγγεγραμμένης μέριμνας παιδιών (registered childcare), ενώ η Αρχή Ανταγωνισμού της Ρουμανίας σε δύο αποφάσεις[27] της όρισε την αγορά παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών ανά επίπεδα εκπαίδευσης, και συγκεκριμένα α) προσχολική, β) πρωτοβάθμια, γ) κατώτερη δευτεροβάθμια και δ) ανώτερη δευτεροβάθμια[28].

20. Σύμφωνα με την άποψη της Γνωστοποιούσας[29], ενόψει και του ως άνω ρυθμιστικού πλαισίου, στην «υπό εξέταση αγορά δύναται να ενταχθούν οι υπηρεσίες σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης οι οποίες παρέχονται από οργανωμένες σχολικές μονάδες του ιδιωτικού τομέα, ήτοι από μονάδες που έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, έχουν διάρκεια τουλάχιστον ένα διδακτικό έτος, χαρακτηρίζονται από την εφαρμογή ενός αναλυτικού βασικού προγράμματος σπουδών το οποίο απευθύνεται στους μαθητές των ιδιωτικών σχολείων και χορηγούν τίτλους σπουδών οι οποίοι παρέχουν στο μαθητή το δικαίωμα πρόσβασης στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα ή στην αγορά εργασίας με κριτήρια που ορίζει ο νόμος. Στις υπηρεσίες αυτές συμπεριλαμβάνονται και οι πρόσθετες εκπαιδευτικές υπηρεσίες [30], πέραν του ανωτέρω αναλυτικού βασικού προγράμματος, άμεσα συνδεδεμένες με αυτό (π.χ. ενισχυτική διδασκαλία, ενίσχυση της γλωσσομάθειας, διδασκαλία επιπλέον γνωστικών αντικειμένων, δραστηριότητες εκπαιδευτικού, μορφωτικού, ή επιμορφωτικού περιεχομένου, αθλητικές, πολιτιστικές), οι οποίες παρέχονται στο πλαίσιο του διευρυμένου ωρολογίου προγράμματος, μόνο στους μαθητές που φοιτούν στο εκάστοτε ιδιωτικό σχολείο».

21. Εν προκειμένω, κατά τη Γνωστοποιούσα, υφίσταται, καταρχάς, η αγορά παροχής υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης, η οποία «πρέπει να θεωρηθεί ενιαία για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και τα επίπεδα εκπαίδευσης και να μην διακριθεί περαιτέρω ανά εκπαιδευτική βαθμίδα (προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια) και ανά επίπεδο εκπαίδευσης (παιδικός σταθμός, νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο[31])» [32, 33]. Παραταύτα, αναφέρει ότι σε κάθε περίπτωση, η ακριβής οριοθέτηση της εν λόγω σχετικής αγοράς μπορεί να παραμείνει ανοικτή για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, καθώς δεν εγείρονται ζητήματα περιορισμού του ανταγωνισμού ακόμα και υπό στενότερη οριοθέτηση αυτής.

22. Επιπρόσθετα, κατά τη Γνωστοποιούσα, υφίσταται και η αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων, στην οποία περιλαμβάνονται τα εκπαιδευτικά προγράμματα/υπηρεσίες[34], οι οποίες προσφέρονται, σε ομάδες ή μεμονωμένα άτομα, από ένα ευρύτατο δίκτυο δημόσιων και ιδιωτικών εκπαιδευτικών μονάδων και εγκαταστάσεων και απευθύνονται στο σύνολο των μαθητών, ήτοι τόσο στους μαθητές που φοιτούν στο εκάστοτε ιδιωτικό σχολείο όσο και σε μαθητές που φοιτούν σε άλλα σχολεία είτε δημόσια είτε ιδιωτικά. Όπως αναφέρει επιπλέον[35] δε, κάθε ιδιωτικό σχολείο έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιτρέψει σε μαθητές που φοιτούν σε άλλα σχολεία να συμμετέχουν στις απογευματινές δραστηριότητες και στα summer camps που διοργανώνει. Οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται από τα ιδιωτικά σχολεία εκτός του βασικού και πρόσθετου προγράμματος σπουδών ή πέραν των διδακτικών ημερών (για τις απογευματινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες) ή μετά τη λήξη του σχολικού έτους (για τα θερινά σχολεία)[36]. Σύμφωνα δε με την άποψη της Γνωστοποιούσας[37], η αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων «πρέπει να θεωρηθεί ενιαία και να μην διακριθεί περαιτέρω ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης στο οποίο φοιτούν οι μαθητές στους οποίους απευθύνονται οι ανωτέρω υπηρεσίες (παιδικός σταθμός, νηπιαγωγείο,

27 Αποφάσεις 41/2024 και 131/2024.

28 Στη Ρουμανία, οι σπουδές που αντιστοιχούν σε «Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο» διαρκούν 13 χρόνια, ήτοι πρωτοβάθμια εκπαίδευση («Δημοτικό» -5 χρόνια), κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση («Γυμνάσιο» - 4 χρόνια), ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση («Λύκειο» - 4 χρόνια), βλ. ιστοσελίδα του Υπουργεία Παιδείας της Ρουμανίας, https://cnred.edu.ro/en/Education-System-in-Romania/.

29 Βλ. Έντυπο γνωστοποίησης παρ. 66 επ.

30 Τόσο η Ελληνογερμανική Αγωγή όσο και τα Εκπαιδευτήρια ο Πλάτων παρέχουν τέτοιες δραστηριότητες (βλ. απάντηση 6 της υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας).

31 Βλ απαντ. 25, 26 και 9 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

32 Βλ. και απάντηση 9 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

33 Από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψε ότι τα ποσοστά επανεγγραφής μαθητών της Ελληνογερμανική Αγωγή στο ίδιο σχολείο στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα και στο επόμενο επίπεδο εκπαίδευσης ανήλθαν το 2023: στο 98,77% από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό, 90,23% από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και 93,83% από το Γυμνάσιο στο Λύκειο.

34 Βλ. και παρ. 78 επ. του Εντύπου γνωστοποίησης.

35 Βλ. απάντηση 24 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

36 Βλ. παρ. 79 του εντύπου γνωστοποίησης.

37 Βλ. παρ. 81 του εντύπου γνωστοποίησης.

δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο)»[38], καταλήγοντας παραταύτα ότι, σε κάθε περίπτωση, η ακριβής οριοθέτηση της εν λόγω σχετικής αγοράς μπορεί να παραμείνει ανοικτή για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, καθώς δεν εγείρονται ζητήματα περιορισμού του ανταγωνισμού ακόμα και υπό στενότερη οριοθέτηση αυτής.

23. Κατά την Υπηρεσία, όπως προαναφέρθηκε, τόσο η γνωστοποιούσα μέσω της εταιρείας Εκπαιδευτήρια ο Πλάτων, όσο και η Πρώτη Εταιρεία Στόχος, μέσω των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων Ελληνογερμανική Αγωγή, δραστηριοποιούνται στην παροχή υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες και επίπεδα (ήτοι πρωτοβάθμια: νηπιαγωγείο, δημοτικό και δευτεροβάθμια γυμνάσιο, λύκειο), αλλά και στην παροχή προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης (ήτοι μέσω παιδικών σταθμών)[39]. Επίσης, αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων, η Ελληνογερμανική Αγωγή παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα σε μαθητές μετά τη λήξη του σχολικού έτους (summer camps) και εκπαιδευτικά προγράμματα ξένων γλωσσών και εξετάσεων σε ξένες γλώσσες[40], τα οποία προσφέρονται πέραν των διδακτικών ημερών και ωρών. Από την άλλη, τα Εκπαιδευτήρια ο Πλάτων παρέχουν μόνο εκπαιδευτικά προγράμματα (summer camps) σε μαθητές μετά τη λήξη του σχολικού έτους[41]. Σημειώνεται δε ότι τόσο η Ελληνογερμανική Αγωγή όσο και τα Εκπαιδευτήρια ο Πλάτων δεν παρέχουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της σχολικής εβδομάδας μετά τη λήξη του διευρυμένου προγράμματος σπουδών, και συνεπώς δεν παρέχουν απογευματινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες.[42]

24. Επιπροσθέτως, η Πρώτη Εταιρεία Στόχος δραστηριοποιείται στην διεξαγωγή επιμορφωτικών σεμιναρίων ενηλίκων και υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης προς υποστήριξη εκπαιδευτικών μεθόδων και συστημάτων προς εκπαιδευτικούς και ερευνητές[43]. Οι εν λόγω δραστηριότητες περιλαμβάνουν την (α) επιμόρφωση καθηγητών Φυσικής Αγωγής που προέρχονται από όλη την ελληνική επικράτεια και (β) διοργάνωση καλοκαιρινών σχολείων για ερευνητές και εκπαιδευτικούς από όλη την Ευρώπη που συμμετέχουν ή/και ενδιαφέρονται για το πεδίο έρευνας και την εφαρμογή των εκπαιδευτικών μεθόδων και συστημάτων που συνιστούν αντικείμενο των εκπαιδευτικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης στα οποία συμμετέχει η Ελληνογερμανική Αγωγή. Στην αγορά αυτή δεν δραστηριοποιείται η γνωστοποιούσα, ούτε η Δεύτερη Εταιρεία Στόχος και επομένως δεν υπάρχουν οριζόντιες επικαλύψεις. Ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί η σχετική αγορά της επιμόρφωσης ενηλίκων και υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης προς υποστήριξη εκπαιδευτικών μεθόδων και συστημάτων, λόγω τυχόν ύπαρξης κάθετης/διαγώνιας σχέσης με την θυγατρική της γνωστοποιούσας, η εν λόγω δραστηριότητα είναι μικρή της τάξης των [...] ευρώ το έτος 2023-2024, ως εκ τούτου περαιτέρω ανάλυση αυτής παρέλκει.

25. Περαιτέρω, η Πρώτη Εταιρεία Στόχος δραστηριοποιείται στην αγορά παραχωρήσεων χώρων/μισθώσεων χώρων εκπαιδευτηρίου και στην διοργάνωση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, η εν λόγω αγορά αφορά την (α) εκμίσθωση των χώρων καντίνας του εκπαιδευτηρίου, (β) παραχώρηση χώρων σε αθλητικά σωματεία και ομοσπονδίες για προπονήσεις και (γ) παραχώρηση χώρων για διοργάνωση ψυχαγωγικών μαθητικών δραστηριοτήτων. Στην αγορά αυτή δεν δραστηριοποιείται η γνωστοποιούσα, ούτε η Δεύτερη Εταιρεία Στόχος και επομένως δεν υπάρχουν οριζόντιες επικαλύψεις, ο κύκλος εργασιών δε σε αξία της Ελληνογερμανική Αγωγή από τις ανωτέρω υπηρεσίες ανήλθε σε μόλις [...] ευρώ το έτος 2023-2024, επομένως περαιτέρω ανάλυση παρέλκει.

26. Τέλος, όπως προαναφέρθηκε, η δεύτερη Εταιρεία - Στόχος, Επίνοια, διατηρεί την ιστοσελίδα www.store2020.gr μέσω της οποίας πωλεί ξενόγλωσσα εκπαιδευτικά βιβλία (όχι δικής της έκδοσης) προς τρίτους, ενώ η γνωστοποιούσα δεν έχει αντίστοιχη δραστηριότητα. Ως εκ τούτου διακρίνεται η σχετική αγορά της λιανικής πώλησης εκπαιδευτικών βιβλίων μέσω διαδικτύου (ηλεκτρονικού καταστήματος), πλην όμως καθώς η εν λόγω δραστηριότητά της είναι αμελητέα, της τάξης των [...] ευρώ το έτος 2023-2024, περαιτέρω ανάλυση αυτής παρέλκει.

27. Ενόψει όλων των ανωτέρω, κατά την άποψη της Υπηρεσίας, και σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στο οικείο νομοθετικό πλαίσιο, εν προκειμένω ορίζεται η αγορά παροχής υπηρεσιών ιδιωτικής σχολικής εκπαίδευσης η οποία μπορεί να διακριθεί περαιτέρω ανά βαθμίδα και επίπεδο εκπαίδευσης, ήτοι:

1) Αγορά παροχής ιδιωτικής σχολικής εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας επιπέδου νηπιαγωγείου,

2) αγορά παροχής ιδιωτικής σχολικής εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας επιπέδου δημοτικού,

38 Βλ. και απάντηση 23 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της.

39 Βλ. Τμήμα Γ.2 του εντύπου γνωστοποίησης.

40 Εξετάσεις διπλώματος FIT 1 & 2 του Ινστιτούτου Γκαίτε. Βλ. απάντηση 23 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

41 Βλ. απάντηση 23 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

42 Βλ. απάντηση 24 της υπ’ αρ. 2471/26.03.2025 και απάντηση 6 της υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

43 Δεν περιλαμβάνουν διδασκαλία προς την μαθητική κοινότητα και δεν παρέχονται προς λοιπά εκπαιδευτήρια και σχολεία.

3) αγορά παροχής ιδιωτικής σχολικής εκπαίδευσης δευτεροβάθμιας επιπέδου Γυμνασίου,

4) αγορά παροχής ιδιωτικής σχολικής εκπαίδευσης δευτεροβάθμιας επιπέδου Λυκείου,

καθώς ορίζεται και η

5) αγορά παροχής προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης (ήτοι μέσω παιδικών σταθμών).

28. Στη διάκριση αυτή συνηγορεί και το ότι, σύμφωνα με κλαδική μελέτη της ICAP[44], τον Απρίλιο του 2024 υπήρχαν στην Αττική οι ακόλουθες ιδιωτικές μονάδες: 519 Νηπιαγωγεία, 101 Δημοτικά, 57 Γυμνάσια και 51 Λύκεια, από το οποίο τεκμαίρεται ότι η μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων του κλάδου δεν προσφέρει το σύνολο των τεσσάρων επιπέδων εκπαίδευσης, αλλά μόνο μέρος αυτών. Η υπηρεσία εκτιμά ότι για τους σκοπούς αξιολόγησης της παρούσας συγκέντρωσης, όπως αναλύεται κατωτέρω, οποιαδήποτε εναλλακτική οριοθέτηση της σχετικής προϊοντικής αγοράς (είτε ενιαία είτε περαιτέρω κατάτμηση αυτής), δεν επηρεάζει την αξιολόγηση της δυνατότητας της συγκέντρωσης να περιορίσει τον ανταγωνισμό δεδομένων των σημαντικά χαμηλών μεριδίων αγοράς των μερών υπό οποιαδήποτε θεώρηση. Σε κάθε περίπτωση, η ακριβής οριοθέτηση των σχετικών γεωγραφικών αγορών μπορεί να μείνει ανοιχτή για τους σκοπούς αξιολόγησης της παρούσας συγκέντρωσης.

29. Πέραν τούτου, η υπηρεσία εκτιμά ότι δύναται να οριστεί η:

6) αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων, η οποία αφορά δραστηριότητες πέραν των βασικών προσφερόμενων στο πλαίσιο της προ/σχολικής εκπαίδευσης και οι οποίες απευθύνονται στη μαθητική κοινότητα εν γένει, δηλαδή μαθητών τόσο ιδιωτικών όσο και δημόσιων σχολείων. Περαιτέρω κατάτμηση αυτής βάσει επιπέδου ή/και βαθμίδας εκπαίδευσης δεν προκρίνεται εν προκειμένω καθώς οι προαναφερόμενες δραστηριότητες των μερών (summer camp) αφορούν ενιαία όλους τους μαθητές και καλύπτουν όλες τις ηλικίες. Επιπροσθέτως, ενόψει των προαναφερθέντων, η υπηρεσία εκτιμά ότι δύναται να οριστούν και οι εξής σχετικές αγορές:

7) Αγορά παραχωρήσεων χώρων/μισθώσεων χώρων εκπαιδευτηρίου και διοργάνωση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων και

8) αγορά λιανικής πώλησης εκπαιδευτικών βιβλίων μέσω διαδικτύου (ηλεκτρονικού καταστήματος).

30. Η Αρχή Ανταγωνισμού της Ρουμανίας στις προαναφερθείσες αποφάσεις της όρισε την γεωγραφική αγορά τοπικά, βάσει κριτηρίου διοικητικής διαίρεσης - αστικού ιστού[45], ενώ η Κυπριακή αρχή όρισε ως σχετική αγορά την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

31. Η Γνωστοποιούσα θεωρεί ότι σχετική γεωγραφική αγορά για όλες τις προαναφερθείσες αγορές της εκπαίδευσης υπό (1) - (5) αλλά και της παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων είναι η περιφέρεια της Αττικής[46] και συγκεκριμένα « [...] η μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας, η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των τομέων της Αθήνας (κεντρικό, βόρειο, δυτικό, νότιο) και τις περιφέρειες Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Πειραιά, πλην των πλέον απομακρυσμένων νήσων της περιφέρειας Αττικής (Κύθηρα, Σπέτσες, Πόρος, Ύδρα, Δήμος Τροιζηνίας - Μεθάνων)». Ειδικότερα, η Γνωστοποιούσα αναφέρει ότι η πλειονότητα των ιδιωτικών σχολείων συγκεντρώνεται στην περιφέρεια Αττικής, τα οποία παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντικός αριθμός εναλλακτικών επιλογών για τον καταναλωτή. Επίσης, η επιλογή ιδιωτικού σχολείου γίνεται κυρίως με ποιοτικά χαρακτηριστικά όπως η φήμη, το ασφαλές περιβάλλον, το εκπαιδευτικό προσωπικό, το περιεχόμενο βασικού και πρόσθετου προγράμματος σπουδών κ.λπ. και δευτερευόντως με οικονομικά κριτήρια, όπως το ύψος των διδάκτρων. Ενώ τέλος, η γνωστοποιούσα θεωρεί ότι «το κριτήριο της εγγύτητας στην κατοικία του μαθητή δεν αξιολογείται ως κρίσιμο για τους σκοπούς της γεωγραφικής οριοθέτησης της σχετικής αγοράς» καθώς τα ιδιωτικά σχολεία παρέχουν υπηρεσίες μετακίνησης με σχολικά λεωφορεία σε όλη την περιφέρεια Αττικής με δρομολόγια βάσει της κατοικίας ή/και της περιοχής διαμονής των μαθητών. Επομένως, η χιλιομετρική απόσταση από την κατοικία των μαθητών μέχρι το σχολείο καλύπτεται με ίδια μέσα από το εκάστοτε ιδιωτικό σχολείο.[47] Καταλήγει δε ότι, η ακριβής οριοθέτηση της υπό εξέταση σχετικής γεωγραφικής αγοράς μπορεί να παραμείνει ανοικτή,[48] καθώς υπό οποιαδήποτε εναλλακτική οριοθετησή της «(ήτοι βάσει των χιλιομετρικών αποστάσεων που μετακινούνται οι μαθητές (ακτίνα περίπου 60-70 χιλιομέτρων βάσει των προσκομιζόμενων στοιχείων για τα δρομολόγια), ή βάσει της διάρκειας μετακίνησης των μαθητών (περίπου 2 ώρες βάσει των

44 Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Ιδιωτική Εκπαίδευση, ICAP, Ιούλιος 2024.

45 Συγκεκριμένα όρισε ως σχετική αγορά την Μητροπολιτική περιοχή του Βουκουρεστίου- Ilfov

46 Βλ. Έντυπο γνωστοποίησης σελ. 37-39, παρ. 85-91 και απάντηση 11 της υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

47 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, παρ. 85 επ.

48 Βλ. απάντηση 11 της υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας.

προσκομιζόμενων στοιχείων για τα δρομολόγια) ή σε ακτίνα 50 χιλιομέτρων από τις εγκαταστάσεις της Ελληνογερμανική Αγωγή) δεν μεταβάλλονται τα μερίδια αγοράς της Γνωστοποιούσας και της Ελληνογερμανική Αγωγή ούτε το σύνολο της αγοράς σε απόλυτα μεγέθη», αφού το σύνολο των ιδιωτικών σχολείων με έδρα την περιφέρεια Αττικής διατηρούν εγκαταστάσεις εντός των ανωτέρω αποστάσεων, χρόνου και ακτίνας.

32. Πράγματι τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται από τα προσκομισθέντα στοιχεία της γνωστοποιούσας που αφορούν[49] τις περιοχές/δήμους διαμονής των μαθητών τους, τις διαδρομές των σχολικών λεωφορείων για την εξυπηρέτηση των μαθητών τους[50], και ως εκ τούτου η υπηρεσία εκτιμά ότι η γεωγραφική αγορά των αγορών εκπαίδευσης υπό (1) - (5) ανωτέρω καθώς και της αγοράς παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων μπορεί να θεωρηθεί για τους σκοπούς εξέτασης της παρούσας συγκέντρωσης η περιφέρεια Αττικής (μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας - κεντρικός, βόρειος, δυτικός, νότιος τομέας, περιφέρειες Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Πειραιά, πλην των πλέον απομακρυσμένων νήσων της περιφέρειας Αττικής).

33. Η υπηρεσία επιπροσθέτως εκτιμά ότι η γεωγραφική αγορά των αγορών υπό (7)[51]- (8) ανωτέρω είναι τουλάχιστον η Ελληνική Επικράτεια, ωστόσο εν προκειμένω, η ακριβής οριοθέτηση των σχετικών γεωγραφικών αγορών μπορεί να μείνει ανοιχτή για τους σκοπούς αξιολόγησης της παρούσας συγκέντρωσης, δεδομένου ότι υπό οιαδήποτε εναλλακτική οριοθέτηση η αξιολόγηση της δυνατότητας της συγκέντρωσης να περιορίσει τον ανταγωνισμό δεν μεταβάλλεται.

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

34. Στην συγκέντρωση παρατηρούνται οριζόντιες σχέσεις και επικαλύψεις[52] στις σχετικές αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται αμφότερα τα μέρη, ήτοι:

(1) Αγορά παροχής υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης και στις υποαγορές

i) Πρωτοβάθμια εκπαίδευση επιπέδου νηπιαγωγείου,

ii) πρωτοβάθμια εκπαίδευση επιπέδου δημοτικού,

iii) δευτεροβάθμια εκπαίδευση επιπέδου Γυμνασίου,

iv) δευτεροβάθμια εκπαίδευσης επιπέδου Λύκειο,

(2) Αγορά παροχής προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης (ήτοι μέσω παιδικών σταθμών) και

(3) Αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων.

Αγορά παροχής υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης ανά βαθμίδα και επίπεδο

35. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του πλήθους των εγγεγραμμένων μαθητών που τηρεί το Υπουργείο Παιδείας[53] καθώς και τα προσκομισθέντα στοιχεία της γνωστοποιούσας[54], το αθροιστικό μερίδιο των Μερών στις επιμέρους υποαγορές υπό 1) - 5) κυμαίνεται την περίοδο 2023-2024 μεταξύ [0-5]% και [5-15]%. Στην περίπτωση που τυχόν θεωρηθεί η αγορά παροχής υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης συνολικά, το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας αντιστοιχεί στο [0-5]%.

36. Η υπηρεσία, για την εκτίμηση των μεριδίων αγοράς βάσει κύκλου εργασιών, ελλείψει δημοσιευμένων στοιχείων, έλαβε υπόψη στοιχεία κύκλου εργασιών των 12 μεγαλύτερων ιδιωτικών σχολείων της Αττικής κατόπιν σχετικής έρευνάς της[55]. Από τα εν λόγω στοιχεία, το αθροιστικό μερίδιο των Μερών στις επιμέρους υποαγορές υπό 1) - 5) κατά την περίοδο 2023-2024 εκτιμάται μεταξύ [5-15]% και [5-15]% και στην περίπτωση που θεωρηθεί η αγορά παροχής υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης συνολικά, το μερίδιο αγοράς αντιστοιχεί σε [5-15]%. Σε κάθε περίπτωση τα πραγματικά μερίδια στο σύνολο της αγοράς είναι κατά πολύ χαμηλότερα δεδομένης της λειτουργίας περίπου 60 ιδιωτικών σχολείων στη σχετική γεωγραφική αγορά, βάσει των στοιχείων που τηρεί το Υπουργείο Παιδείας.

Αγορά παροχής υπηρεσιών προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης

37. Ως προς το πλήθος παιδιών (βρέφη και προνήπια), σύμφωνα με την ετήσια απολογιστική έκθεση της Περιφέρειας Αττικής[56], το έτος 2023 ο αριθμός ωφελούμενων σε ιδιωτικούς παιδικούς βρεφονηπιακούς και βρεφικούς σταθμούς στην Αττική ήταν 33.185 εξυπηρετούμενα βρέφη και προνήπια (με τις σχετικές ιδιωτικές

49 Βλ. απάντηση 11 της υπ’ αρ. 2725/04.04.2025 επιστολής της γνωστοποιούσας και προσκομισθέντα σχετικά αυτής.

50 Ό.π.

51 Βλ. ενδεικτικά και ΕΑ 842/2024 απόφαση ΕΑ.

52 Βλ. και έντυπο γνωστοποίησης Παραρτήματα II και III, το αθροιστικό μερίδιο των Μερών βάσει μαθητών το 2023-24 ανά επίπεδο κυμαίνεται μεταξύ [0-5]% και [5-15]%, ενώ ανέρχεται σε [0-5]% ενιαία για τα τέσσερα επίπεδα.

53 Επιστολή υπ’ αρ. 2883/10.04.2025.

54 Γνωστοποίηση υπ’ αρ. 1474/17.02.2025, Παραρτήματα II και III.

55 [...], καθώς και στο Υπουργείο Παιδείας.

56 Ετήσια Έκθεση Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας Αττικής, 2023, Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, https://pepa.attica.gov.gr/etisies-ektheseis/.

δομές να ανέρχονται σε 642), ενώ την αντίστοιχη περίοδο το σύνολο των παιδιών στις δύο δομές Παιδικού Σταθμού των Μερών αθροιστικά ήταν 103, συνεπώς το σχετικό αθροιστικό μερίδιο των μερών ανέρχεται σε [0-5]%.

38. Από την έρευνα της υπηρεσίας, δεν μπορούν να εκτιμηθούν τα μερίδια αγοράς βάσει κύκλου εργασιών από τα έσοδα διδάκτρων, ελλείψει ικανού πλήθους στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση όμως εκτιμάται ότι το προαναφερθέν μερίδιο της τάξης του [0-5]% σε όρους πλήθους βρεφών και προνηπίων δεν θα αντιστοιχεί σε κατά πολύ μεγαλύτερο ύψος σε όρους κύκλου εργασιών.

Αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων

39. Σύμφωνα με την έρευνα της υπηρεσίας, το αθροιστικό μερίδιο των Μερών βάσει κύκλου εργασιών στην αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων εκτιμάται τη σχολική περίοδο 2023-2024 σε [0-5]%.[57]Αγορά λιανικής πώλησης εκπαιδευτικών βιβλίων μέσω διαδικτύου (ηλεκτρονικού καταστήματος)

40. Όπως προαναφέρθηκε, η δραστηριότητα της Δεύτερης Εταιρείας - Στόχου, Επίνοια είναι αμελητέα[58], ως εκ τούτου περαιτέρω ανάλυση αυτής παρέλκει.

Αγορά παραχωρήσεων χώρων/μισθώσεων χώρων εκπαιδευτηρίου και στην διοργάνωση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων

41. Όπως προαναφέρθηκε, η δραστηριότητα της Πρώτης Εταιρείας Στόχου στην εν λόγω αγορά είναι χαμηλή[59], ως εκ τούτου περαιτέρω ανάλυση αυτής παρέλκει.

ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

42. Στην παρούσα συγκέντρωση υφίστανται οριζόντιες επικαλύψεις στις εξής αγορές:

(1) Αγορά παροχής υπηρεσιών σχολικής ιδιωτικής γενικής εκπαίδευσης και στις υποαγορές

i) Πρωτοβάθμια εκπαίδευση επιπέδου νηπιαγωγείου,

ii) πρωτοβάθμια εκπαίδευση επιπέδου δημοτικού,

iii) δευτεροβάθμια εκπαίδευση επιπέδου Γυμνασίου,

iv) δευτεροβάθμια εκπαίδευσης επιπέδου Λυκείου,

(2) Αγορά παροχής προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης (ήτοι μέσω παιδικών σταθμών) και

(3) Αγορά παροχής υπηρεσιών άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δραστηριοτήτων.

43. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι δεν υφίστανται επηρεαζόμενες αγορές, καθώς σε καμία σχετική προαναφερθείσα αγορά δεν πληρούται σωρευτικά το όριο του συνολικού μεριδίου αγοράς τουλάχιστον 15%. Η υπό κρίση συγκέντρωση δεν οδηγεί ούτε σε καθέτως ή διαγωνίως επηρεαζόμενες αγορές δεδομένου του χαμηλού μεριδίου αγοράς των μερών σε οποιαδήποτε περίπτωση ως ανωτέρω εκτεθέντα.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

44. Εν προκειμένω δεν υπάρχουν επηρεαζόμενες αγορές, όπως ανωτέρω εκτίθεται. Κατά συνέπεια, με συνεκτίμηση όλων όσων ανωτέρω εξετέθησαν, δεν τίθεται θέμα δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης, ούτε περιορίζονται ουσιωδώς οι επιλογές των μαθητών εξαιτίας της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, η οποία δεν αναμένεται να επιφέρει αλλαγές στη δομή και στις συνθήκες ανταγωνισμού στις ανωτέρω σχετικές αγορές. Εκτιμάται ως εκ τούτου ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν δύναται να επιφέρει αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα στις αγορές στις οποίες αφορά.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Τμήμα εγκρίνει ομόφωνα, κατ’ άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, την υπ’ αρ. 1474/17.02.2025 γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρεία με την επωνυμία «PIL Europe Holdings Limited» επί των εταιρειών με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΝΑΓΕΑ - ΣΑΒΒΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και «ΕΠΙΝΟΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ», κατά την έννοια του άρθρου 5, παρ. 2 (β) του ν. 3959/2011, δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρ’ ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

57 Δεν υπάρχουν δημόσια διαθέσιμα στοιχεία για την εν λόγω αγορά για το συνολικό πλήθος των μαθητών. Σε κάθε περίπτωση τα πραγματικά μερίδια στο σύνολο της αγοράς είναι κατά πολύ χαμηλότερα δεδομένης της λειτουργίας περίπου 60 ιδιωτικών σχολείων στη σχετική γεωγραφική αγορά βάσει των στοιχείων του Υπουργείου Παιδείας, καθώς και σχετικών κατασκηνώσεων που λειτουργούν summer camps την ίδια θερινή περίοδο.

58 Της τάξης των [...] ευρώ το έτος 2023-2024.

59 Ο κύκλος εργασιών της Ελληνογερμανική Αγωγή από τις ανωτέρω υπηρεσίες ανήλθε σε 237.745,06 ευρώ το έτος 2023-2024.

Η απόφαση εκδόθηκε την 5η Μαΐου 2025.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η Πρόεδρος

ΑΪΡΙΝ - ΕΒΕΛΥΝ - ΜΙΚΕΛΑ - ΜΑΙΡΗ ΣΑΡΠ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Καποδιστρίου 34, 104 32 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 5279000
Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ
στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**
02041210807260010